Fimmtudaginn 4. október 1984.

Nr.246/1982. **Hátún 6 h/f**
(Ólafur Þorláksson hrl.)
gegn
Gjaldheimtunni í Reykjavík og gagnsök
(Guðmundur Vignir hrl.)

Tekjuskattur. Lögtak.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Þór Vilhjálmsson, Björn Sveinbjörnsson, Guðmundur Jónsson, Halldór Þorbjörnsson og Magnús Thoroddsen.

Aðaláfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 20. desember 1982. Dómkröfur hans eru þær, að hinn áfrýjaði úrskurður verði úr gildi felldur og synjað um framgang lögtaks. Þá krefst hann og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Gagnáfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 24. desember 1982. Hann gerir þær dómkröfur, að hinn áfrýjaði úrskurður verði staðfestur með þeirri breytingu, að honum verði dæmdur málskostnaður í héraði. Gagnáfrýjandi krefst og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Fyrir Hæstarétt hefur aðaláfrýjandi lagt nokkur ný gögn, þar á meðal ársreikning aðaláfrýjanda 1979 svo og skattframtal hans 1980 og álagningarseðil fyrir sama ár.

Í inngangi að athugasemdum með frumvarpi til laga um tekjuskatt og eignarskatt nr. 40/1978 segir m.a. svo í kaflanum: Fyrningar og söluhagnaður: „Frumvarpið gerir ráð fyrir að ekki verði heimilt að fyrna íbúðarhúsnæði, hvorki í eigu lögaðila né manna.“ Í athugasemdum við 32. gr. frumvarpsins segir m.a. svo: „Beinlínis er tekið fram um (sic) að ræktun á bújörðun sé fyrnanleg og sú breyting á gerð að ekki er heimilt að fyrna íbúðarhúsnæði.“

Þegar þetta er haft í huga, þykir ekki unnt að túlka orðið „íbúðarhúsnæði“ í 32. og 38. gr. laganna svo þröngt, að það taki einungis til þess húsnæðis, sem eigandi býr í sjálfur, en ekki til íbúðarhúsnæðis, sem leigt er út í atvinnurekstrarskyni.

Aðrar þær málsástæður, sem aðaláfrýjandi hefur fært fram og raktar eru í héraðsdómi, þykja ekki leiða til þess, að kröfur hans verði teknar til greina.

Breyting skattstjóra á framtali aðaláfrýjanda 1981 verður því að teljast hafa verið heimil, enda var hún gerð í samræmi við ákvæði 95. gr. laga nr. 75/1981 um tekjuskatt og eignarskatt.

Samkvæmt því, sem nú hefur verið rakið, þykir verða að staðfesta hinn áfrýjaða úrskurð að niðurstöðu til.

Rétt þykir, að málskostnaður fyrir Hæstarétti falli niður.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði úrskurður á að vera óraskaður.

Málskostnaður fyrir Hæstarétti fellur niður.

Úrskurður fógetaréttar Reykjavíkur 15. desember 1982.

Lögtaksmál þetta var tekið til úrskurðar 8. desember 1982. Gerðarbeiðandi er Gjaldheimtan í Reykjavík, en gerðarþoli er Hátún 6 h/f., nafnnúmer 3808-0326. Páll Þorsteinsson borgarfógeti kvað upp úrskurðinn.

Aðiljar hafa ekki krafist þess, að forsendur fylgi ályktunarorði fógeta í greinargerðum eða við flutning málsins, en umboðsmaður gerðarbeiðanda hefur utan réttar óskað þess af fógeta. Fógeti telur því rétt að gera stuttlega grein fyrir málflutningi aðilja, en ítarlega greinargerð um málsástæður er að finna í skjölum málsins, einkum í rskj. nr. 6, sem er rökstuðningur gerðarþola með kæru til skattstjóra, og rskj. nr. 7, sem er úrskurður skattstjóra.

Þann 18. janúar 1982 fór gerðarþoli þess á leit við fógeta, að synjað yrði kröfu gerðarbeiðanda um lögtak hjá gerðarþola, en almennur lögtaksúrskurður vegna vangoldinna opinberra gjalda samkvæmt gjaldheimtuseðli árið 1981 var kveðinn upp 17. ágúst 1981 og birtur í dagblöðum.

Endanlegar kröfur gerðarbeiðanda, eins og þær komu fram í greinargerð hans og við munnlegan flutning, eru , að lögtak verði gert hjá gerðarþola til tryggingar eftirstöðvum tekjuskatts gerðarþola gjaldárið 1981 að fjárhæð kr. 67.936.00 ásamt 4.5% mánaðarvöxtum frá 1. 10. 1981 til 20. 4. 1982, 4% mánaðarvöxtum frá 21. 4. 1982 til 31. 10. 1982 og 5% mánaðarvöxtum frá 1. nóvember 1982 til greiðsludags og málskostnaði að mati fógeta. Kröfur gerðarþola eru, að synjað verði um lögtak og honum úrskurðaður málskostnaður að mati fógeta.

Aðiljar voru ásáttir um, að málið hvíldi fyrst, uns kæra gerðarþola til skattstjóra yrði afgreidd, og síðan þar til úrskurður ríkisskattanefndar um ágreiningsefni gerðarþola við skattyfirvöld væri upp kveðinn.

Með úrskurði 24. mars 1982 hafnaði skattstjóri að falla frá niðurfellingu fyrningar að fjárhæð gkr. 13.935.548, en ekki er deilt um, að breyting þessi á skattframtali gerðarþola hafði í för með sér, að tekjuskattur hans varð kr. 67.936.00 hærri en orðið hefði, ef frádráttur hefði verið leyfður.

Úrskurður ríkisskattanefndar 24. sept. 1982 er svolátandi:

„(Fjárhæðir eru í gkr. nema annað sé fram tekið).

Kærð er álagning opinberra gjalda gjaldárið 1981.

Skattstjóri gerði þá breytingu á skattframtali kæranda að fella niður úr frádráttarlið rekstrarreiknings fyrningu af íbúðarhúsnæði sem kærandi leigir út, alls kr. 13.935.548.00.

Breyting þessi var kærð til skattstjóra, en hann synjaði kærunni m.a. með þeim rökstuðningi, að íbúðarhúsnæði væri ekki fyrnanlegt sbr. 32. gr. og 38. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt og skipti eigi máli hvort íbúðarhúsnæði væri í eign félaga eða manna, eða útleiga íbúðarhúsnæðis væri flokkuð sem atvinnurekstur.

Umboðsmaður kæranda hefur skotið þessu máli til ríkisskattanefndar með bráðabirgðakæru, dags. 20. apríl 1982. Frekari rökstuðningur barst með bréfi, dags. 15. júlí 1982. Eru þar ítrekaðar fyrri kröfur um niðurfellingu fyrninga að upphæð kr. 13.935.548.00 og þá segir í kærunni, að skilgreina beri orðið íbúðarhúsnæði í 32. og 38. gr. laga nr. 75/1981 um tekjuskatt og eignarskatt þannig að átt sé við íbúðarhúsnæði í eigu manna eins og það var skilgreint í E-lið 15. gr. laga nr. 68/1971 um tekjuskatt og eignarskatt.

Af hálfu ríkisskattstjóra er með bréfi, dags. 11. ágúst 1982, krafist staðfestingar á úrskurði skattstjóra með vísan til forsendna hans.

Með vísan til 1. mgr. 32. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt er úrskurður skattstjóra staðfestur."

Gerðarþoli sætti sig ekki við niðurstöðu ríkisskattanefndar og heldur því fram, að ekki hafi verið gætt réttra aðferða hjá skattstjóra við niðurfellingu fyrningar í frádráttarliðum í skattframtali hans, auk þess hafi ekki verið efnisástæður fyrir niðurfellingunni.

Gerðarbeiðandi heldur fram, að rétt og löglega hafi verið staðið að álagningu á gerðarþola. Breytingar þær sem gerðar voru á framtali gerðarþola fyrir álagningu séu í samræmi við ákvæði 95. gr. laga 75/1981 um tekju- og eignarskatt og hafi honum verið tilkynnt um þær breytingar svo sem lög standi til, sbr. rskj. nr. 3. Auk þess telur gerðarbeiðandi, að gerðarþoli hafi fengið tækifæri og nægan frest til að koma að sínum sjónarmiðum við skattyfirvöld, þannig að hann sé ekkert vanhaldinn að þessu leyti.

Ágreiningsefni aðilja telur gerðarbeiðandi, að snúist um lögskýringu á orðinu íbúðarhúsnæði í 32. gr. og 38. gr. laga nr. 75/1981 um tekju- og eignarskatt, en þau séu samhljóða ákvæðum sömu greina í lögum nr. 40/1978. Hann telur, að átt sé við hvers konar íbúðarhúsnæði, sem svo megi kallast, án undantekninga. Hann telur, að óheimilt sé að skýra núgildandi lög með hliðsjón af framkvæmd og túlkun eldri laga, þar sem með lögum nr. 40/1978 hafi beinlínis verið horfið frá eldri reglum um skattlagningu íbúðarhúsnæðis. Ekki telur gerðarbeiðandi, að þessi breyting frá eldri lögum brjóti í bága við ákvæði stjórnarskrár eða óskráð jafnréttissjónarmið.

Gerðarþoli telur, að skattstjóri hafi ekki gætt réttrar aðferðar, þegar hann breytti framtali gerðarþola með tilvísun til 95. gr. laga nr. 40/1978. Eins og á stóð, hafi skattstjóra borið að fara að ákvæðum 96. gr. sömu laga, þ.e. gefa gerðarþola tækifæri að koma að sínum skýringum áður, en skattstjóri breytti framtali hans. Ríkari skylda en ella hafi hvílt á skattstjóra, þar sem hann hafi ekki gert athugasemdir við framtal gerðarþola árið 1980 með sams konar færslum. Efnislega telur gerðarþoli, að leiguhúsnæði eins og hans sé ígildi atvinnurekstrarfjármuna, t.d. eins og verslunarhúsnæði í verslunarrekstri og veitingahús í veitingarekstri, og til að gætt sé samræmis í skattlagningu á atvinnurekstur þá eigi gerðarþoli að fá að telja fyrningu á leiguhúsnæði sínu til frádráttar frá skattskyldum tekjum, enda séu dæmi þess, að húsnæði eins og hótel, verbúðir og námsmannahúsnæði sé óátalið af skattyfirvöldum fyrnt. Gerðarþoli telur því, að skýra eigi orðið íbúðarhúsnæði í 32. gr. og 38. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, að átt sé við húsnæði, sem skattþegi búi sjálfur í og hafi raunar ekki að öðru verið stefnt að þessu leyti með þeim breytingum, sem urðu frá lögum nr. 68/1971 til laga nr. 40/1978. Gerðarþoli telur, að ef lög nr. 49/1978 fælu í raun það í sér, að hann mætti ekki fyrna húseign sína, væri það brot á stjórnarskránni.

Fógeti telur, að skattstjóri hafi farið formlega rétt að við að breyta skattframtali gerðarþola árið 1981 með vísun til 95. gr. laga nr. 40/1978. Framtal gerðarþola þarfnaðist ekki skýringar, heldur var það að mati skattstjóra á ákveðinn hátt í ósamræmi við gildandi lög.

Fógeti telur túlkun skattyfirvalda á 32. gr. laga nr. 40/1978 rétta.

Fógeti fellst þannig á kröfu gerðarbeiðanda um lögtak hjá gerðarþola á ábyrgð gerðarbeiðanda, en eftir atvikum þykir honum rétt, að málskostnaður falli niður.

Því úrskurðast:

Lögtak fer fram á ábyrgð gerðarbeiðanda til tryggingar kr. 67.936.00 ásamt 4.5% mánaðarvöxtum frá 1. 10. 1981 til 20. 4. 1982,

4% mánaðarvöxtum frá 21. 4. 1982 til 31. 10. 1982 og 5% mánaðarvöxtum frá 1. nóvember 1982 til greiðsludags.

Málskostnaður fellur niður.

Fimmtudaginn 4. október 1984.

Nr. 171/1982. **Örn Arason og**
Almennar Tryggingar h/f
(Guðmundur Pétursson hrl.)
gegn
Guðmundi H. Gunnlaugssyni
(Guðmundur Ingvi Sigurðsson hrl.)
og
Örn Arason
gegn
Guðmundi H. Gunnlaugssyni
Ábyrgð h/f
(Logi Guðbrandsson, hrl.)

Bifreiðar. Skaðabótamál. Áfrýjun. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Þ. Torfason, Björn Sveinbjörnsson, Guðmundur Jónsson, Halldór Þorbjörnsson og Magnús Thoroddsen.

Áfrýjendur hafa skotið málinu til Hæstaréttar með stefnu 1. september 1982. Þeir krefjast þess sameiginlega, að fjárhæð sú, er stefnda Guðmundi H. Gunnlaugssyni var dæmd úr hendi þeirra með hinum áfrýjaða dómi, verði lækkuð um ⅔ hluta, eða í 16.864.88 krónur. Enn fremur krefst áfrýjandi Örn Arason þess einn, að stefndu verði dæmdir til að greiða honum óskipt ⅔ hluta tjóns hans, eða 1.163.739.00 krónur með 27% ársvöxtum frá 15. september 1979 til 1. desember 1979, 31% ársvöxtum frá þeim degi til 25. febrúar 1980, 43.5% ársvöxtum frá þeim degi til 1. júní 1980, 46% ársvöxtum frá þeim degi til 1. mars 1981, 42% ársvöxtum frá